

Kako represivni aparat štiti državu od radnog naroda

Tokom protekla tri meseca videli smo mnoštvo primera policijske brutalnosti nad studentima blokaderima i građanima koji protestuju protiv vlasti.

Inicijalno blaga reakcija državnog represivnog aparata je naglo počela da se zaoštrava u aprilu, pre svega kroz različite oblike zastrašivanja. Represivni aparat je postepeno podizao nivo nasilja prema demonstrantima sve do [eskalacije policijskog nasilja](#) nakon velikog protesta 28. juna u Beogradu, kao i tokom narednih dana prilikom nasilnog razbijanja samoorganizovanih blokada širom Srbije.

U ovom tekstu želimo da analiziramo funkciju povećanja intenziteta rada državnog represivnog aparata i primene sile. Vratimo se malo unazad, kako bismo ispratili genezu eskalacije državne represije.

Prilikom protesta protiv bahatog parkiranja funkcionera SNS-a tokom stranačkog skupa na Novom Beogradu početkom aprila je [nekoliko ljudi uhapšeno](#). Vrlo slična situacija se desila kada je policija uhapsila četvoro ljudi prilikom pokušaja ulaska samoorganizovanih građana u [Opštinu Voždovac](#). Nakon što se narod okupio ispred policijske stanice na Voždovcu kako bi dali podršku uhapšenima, jake policijske snage u opremi za razbijanje demonstracija su [nasilno probile blokadu okupljenih](#) kako bi maricama odvezli uhapšene u drugu stanicu. Ova matrica je već viđena i nekoliko dana ranije kada je [više od desetine studenata uhapšeno](#) u Studentskom gradu pod optužbama za nasilje nad SNS aktivistom Milošem Pavlovićem.

[Na poziv dekana DIF-a u Novom Sadu](#), policija u opremi za razbijanje demonstracija je pokušala da golom silom prekine blokadu fakulteta, međutim solidarni građani i studenti su

uspeli da primoraju policiju na povlačenje. Tom prilikom je takođe došlo do nekoliko hapšenja.

Obratite pažnju da je policija tokom poslednja tri meseca pokazala izuzetnu efikasnost kada je u pitanju represija i hapšenje onih koji se protive političkoj mafiji na vlasti, za razliku od procesuiranja napadača na demonstrante. Kada je nedavno prilikom koncerta na narodnom zboru u Futogu aktivista SNS koji je napao okupljene farbom bio nokautiran u samoodbrani, u roku od 24 časa je identifikovan, uhapšen, i [osuđen na kućni pritvor momak](#) koji je udario dotičnog provokatora. Slična stvar se desila [profesoru Filozofskog fakulteta u Novom Sadu](#), koji je uhapšen nakon sukoba sa provokatorom prilikom blokade raskrsnice.

Nedavno su [studenti u blokadi na više fakulteta u Beogradu saopštili](#) da je policija po prvi put uzela da legitimizuje okupljene prilikom 16 minuta tišine za ubijene u padu nadstrešnice u Novom Sadu. U periodu nakon velikog protesta 28. juna, policijsko zastrašivanje u okolini fakulteta je preraslo u [hapšenje desetine studenata](#) po Beogradu i drugim gradovima, sve pod optužbama za rušenje ustavnog poretka.

Aleksandar Vučić, šef kapitalističke oligarhije na vlasti je nekoliko dana pred eskalaciju državne represije [izjavio](#): „Država će birati trenutak kada ćemo u potpunosti da zavedemo red.“

Očigledna pretnja brutalnom državnom represijom je bila signal promene tona vlasti u odnosu na raniji period, kao i nadolazeće represije. Ovo ne treba da nas iznenađuje budući da protesti traju još od novembra i da su zahvatili celo društvo, stvarajući najveću političku krizu u zemlji u poslednje dve decenije.

Nakon protesta 28. juna, došlo je do nasilnih incidenata na nekoliko lokacija u Beogradu između policije i demonstranata. Tom prilikom je policijski aparat po prvi put od pada

nadstrešnice reagovao sistematskim nasiljem, razbijajući demonstracije. Policija je masovno prebijala, hapsila, i zastrašivala ljudem uz primenu suzavca. Samo [28. juna uveče je 77 ljudi privedeno](#) a 38 zadržano u pritvoru. Studentski plenumi i narodni zborovi su već sutradan pozvali na samoorganizovane blokade saobraćajnica i proteste ispred tužilaštva za oslobođenje svih uhapšenih a država je na blokade opet odgovorila masovnom upotrebom policijske sile.

Tokom narednih dana policija je nastavila sa intenziviranjem nasilja, pa smo svedočili prvi put narušavanju autonomije univerziteta kada je žandarmerija napala studente ispred [Pravnog fakulteta](#) i [Mašinskog fakulteta](#) u Beogradu. Mogli smo videti brutalno prebijanje okupljenih kod [Elektrotehničkog fakulteta](#), kao i [kidnapovanje maloletnih srednjoškolaca](#) uz protivzakonito sprečavanje roditelja da vide svoju decu. Na društvenim mrežama je osvanulo na [desetine snimaka policijskog nasilja](#) nad mirnim demonstrantima, pokazujući jasnu nameru policije da primenjuje silu.

Ovde želimo da naglasimo reakciju represivnog aparata u odnosu na ideološki karakter aktuelnih protesta. Trenutno, imamo potpunu hegemoniju vladajuće, liberalne, građanske ideologije u okviru protestnog pokreta, bez suštinskog ugrožavanja kapitalističkog poretka u kojem živimo. Zahtevi protesta su otišli u smeru zahtevanja raspisivanja parlamentarnih izbora, kao i demontiranja kampa pristalica SNS-a u Pionirskom parku. Ovim su se protesti vratili sa državi nepoznatog terena direktnodemokratskog i potencijalno subverzivnog samoorganizovanja, na teren parlamentarne demokratije i političkog organizovanja u okviru dominantnih ideoloških narativa.

Ipak, sada protestni pokret takođe zahteva i puštanje svih uhapšenih iz pritvora kao jedan od glavnih zahteva. Mi, kao anarhisti, u ovom zahtevu vidimo jedini progresivni element trenutnih protesta i blokada. To je ujedno i prilika za politizaciju dela demonstranata u antikapitalističkom smeru,

budući da se sada jasno vidi uloga policije u zaštiti države od naroda.

Nažalost, sve vreme se srećemo sa jakim verovanjem kod protestujuće urbane srednje klase i studenata da policija štiti režim – a ne državu. Treba razumeti da režim ne postoji kao neki zasebni entitet mimo države, već je njen suštinski, upravljački deo koji služi da sprovodi interese kapitalističke vladajuće klase.

Policija je deo državnog represivnog aparata koji služi da osigura dosledno sprovođenje tih interesa i predstavlja голу silu države nasuprot radničke klase.

Uloga državnog represivnog aparata u očuvanju hegemonije vladajuće klase

Policija nije “odnarođena” niti može da “pređe na stranu naroda”. Ona upravo sada radi upravo ono zbog čega i postoji: da fizičkom silom štiti državu od naroda. **Policija je instrument klasnog nasilja buržoazije protiv radničke klase.** To je policija. Zapamtite to.

Međutim, demonstrantima je teško da osveste stvarnu ulogu policije zbog hegemonije vladajuće neliberalne ideologije. Zato vidimo scene grljenja policije, poklanjanja cveća i tapšanja policajcima. Nisu nama “otete institucije” niti “oteta država” niti nam je “oteta policija” – oni svi rade upravo ono za šta su stvoreni, za očuvanje društvenog i ekonomskog poretka kapitalističke dominacije i eksploatacije kroz monopol nad upotrebom različitih oblika represije koji uključuju nameštena sudjenja i fizičku silu. .

Jedna od čestih mantri koje se čuju na protestima je da “institucije treba da rade svoj posao”. Mi se ovome snažno protivimo. A evo i verovatno najjasnijeg primera: Posao

institucije policije je da štiti državu. Svaka osoba koja trenutno učestvuje u blokadama, vrlo eksplicitno pokušava da poremeti i destabilizuje državu. To što se policija koristi nasiljem, prevarama, bahatošću, i svim zamislivim sredstvima da bi ljude zastrašila i odvratila od protesta, ne znači da su oni neki "policijski", režimski ljudi, koji će prvom sledećem prilikom dobiti otkaz. Ne, to su uzorni i vešti policajci koji izvanredno rade svoj posao, i očekujemo da će umesto kazni i izopštenja, dobiti pohvale i povišice. I od ove i od neke naredne vlasti.

Kao što je vešt glumac neko ko može da bude tužan, srećan ili ljut u zavisnosti od toga šta mu kaže režiser, tako je i vešt policajac neko ko po naredjenju može da bude fin, uzdržan ili nasilan. Reći da je policajac "dobar čovek" zato što je "fin", je slično kao reći da je glumac "dobar čovek" zato što glumi pozitivnog lika u filmu. Za razliku od glumca čiji je posao da zabavi ili dočara, posao policije je da štiti postojeći poredak kako zna i ume.

Zapamtite, ako dobijete krivičnu prijavu i završite u zatvoru zato što ste se branili od agresivnog pripadnika policije, ne nadajte se da će vam ijedna vlast pomoći. Štaviše, sistem u kom je najverovatnije da će vas ostaviti da trunete u zatvoru je upravo sistem u kom – institucije rade svoj posao.

Ilustrativna je tragikomična scena u kojoj okupljeni na blokadi raskrsnice aplaudiraju pripadniku policije koji dolazi među njih, naizgled ih podržavajući. U sledećem trenutku, dotični policajac je dao znak rukom svojim kolegama, koji su odmah opkolili okupljene ljude a zatim sve prisutne [legitimisali i napisali im kazne](#). Ovih primera je poslednjih dana bezbroj. Demonstranti uporno apeluju na policiju da treba da bude na njihovoj strani, ne shvatajući da to strukturalno nije moguće zbog uloge policije kao institucije.

[Državni aparat](#) se deli na državne ideološke aparate (DIA) kao što su mediji, obrazovni sistem, crkva, pravni sistem,

politički sistem, porodica i drugi, dok su sa druge strane državni represivni aparati (DRA), koje čini sudstvo, vojska, policija, tajne službe i slično. Zajedno, ovi aparati čine državu i služe da održavaju i reprodukuju hegemoniju vladajuće ideologije, i posledično očuvanje kapitalističkog poretka.

Svaki državni aparat – i represivni, i ideološki – funkcioniše dvojako: putem nasilja i putem ideologije, ali sa jednom vrlo bitnom razlikom. Ta razlika je činjenica da državni represivni aparati funkcionišu primarno putem represije (uključujući fizičku represiju), dok putem ideologije funkcionišu sekundarno. Državni represivni aparati su batina koja predstavlja fizičku silu kapitalističke države nasuprot radničkoj klasi. Njihov glavni, materijalni oblik delovanja je nasilje, a to nasilje je posredovano vladajućom ideologijom.

Uloga državnih represivnih aparata, sastoji se suštinski u obezbeđivanju političkih uslova za reprodukciju proizvodnih odnosa koji su, u krajnjoj liniji, odnosi kapitalističke eksploatacije.

Obe grupe državnih aparata deluju u uzajamnoj koordinaciji kao šrafovi jedinstvenog sistema.

Kada bi protesti imali radikalne socijalne zahteve, državni represivni aparat bi najverovatnije bio daleko agresivniji i brutalniji. Reakcija policije 28. juna i narednih dana nam mogu poslužiti kao ograničeni prikaz da policijski aparat može i hoće da reaguje kada dobije naređenje sa vrha. Samim tim možemo da zaključimo da je vlast počela da se oseća ugroženo i da je apsolutno spremna na brutalnu represiju.

Blokiraje raskrsnica i saobraćajnica ugrožava kapitalističku privredu. Drugim rečima, kada se udari na obrtanje kapitala, paralisanjem saobraćaja i potencijalnim ugrožavanjem hiljada firmi, tada će država upotrebiti represivni aparat kako bi osigurala neometano funkcionisanje kapitalističkog sistema.

Na nama je da iz ovoga učimo i razumemo da se vlast neće

libiti da poveća represiju ako se zaista bude osećala ugroženom a uloga policije je da zaštiti državu od svake vrste opasnosti koja dolazi odozdo, pre svega od radničke klase.

Dok demonstranti ne shvate ulogu policije u kapitalističkom sistemu, neće moći ni da se bore za zaista progresivne ciljeve. Raspisivanje izbora i eventualno menjanje vlasti je samo recept da se jedan klan političke mafije zameni drugim, a policija će nastaviti da taj novi režim isto tako štiti nasiljem jer je njena uloga da štiti državu a ne narod.

Državni represivni aparat: Održavanje klasnog poretka kroz istoriju

Da bismo bolje razumeli ulogu državnog represivnog aparata u praksi, potrebno je osvrnuti se na njegov istorijski nastanak i upotrebu u kapitalizmu, pre svega kako bi se pretnjom fizičke represije garantovalo sprovođenje kapitalističkih zakona.

U osnovi buržoaskog zakonodavstva leži nepovredivost privatne svojine i njena zaštita svim sredstvima. Ova mera ne služi tome kako bismo kao pojedinci bili zaštićeni od krađe ličnih stvari, već kako bi kapitalisti mogli da mirno akumuliraju kapital i da raspolazu svojim bogatstvima. U klasnom društvu u kojem većina živi bedno i jedva preživljava, zakon i represivni aparat sprečavaju radničku klasu da prosto fizički otme bogastva kapitalistima, preuzme sredstva za proizvodnju (fabrike, resurse itd.) i da postane gospodar sopstvene budućnosti.

U vremenima revolucionarnih previranja, udar na kapitalistička sredstva za proizvodnju, na privatnu svojinu stečenu brutalnom eksploatacijom radničke klase je jedan od primarnih zadataka svakog klasnog pokreta. Ovo možemo videti u bezbroj primera

kao što su revolucionarna Španija, Rusija, Ukrajina u prvoj polovini 20. veka, ali i kasnije u mnogim slučajevima kada su antikapitalistički radnički pokreti preuzimali fabrike kao u Argentini početkom 21. veka prilikom bankrota države.

Ako državu posmatramo kao servis za ispunjenje interesa vladajuće, kapitalističke klase, onda državni represivni aparat možemo posmatrati kao oruđe fizičke sile, koja je tu da osigura bezbednost tih interesa. Na unutrašnjem terenu to su različiti tipovi policije i parapolicijskih formacija, kao i bezbednosnih službi. Vojska se kao represivni aparat može koristiti zarad sprovođenja tih interesa u inostranstvu, kao što je slučaj kod imperijalizma, ili u sopstvenoj zemlji, kao što je slučaj kod vojnih hunti i u građanskim ratovima, kao npr. u Turskoj, Mijanmaru, delovima Indije i drugim zemljama.

Ipak, u svakoj državi, vojska služi da u krajnjoj liniji brani opstanak klasnog poretka, kada policija i drugi represivni organi zakažu. Takođe, ne smemo zaboraviti ni na ulogu vojske u buržoaskim ratovima u kojima služi za oružani sukob sa drugim nacionalnim buržoazijama. Klasna uloga vojske jeste da brani državu a ne radni narod. Ipak, tokom istorije su zabeleženi brojni slučajevi gde je vojska prelazila na stranu naroda u revolucionarnim vremenima, ali ovo nema veze sa ideološkom ulogom vojske već sa specifičnim istorijskim okolnostima. Daleko je više slučajeva kada je vojska dosledno sprovodila svoju ulogu u klasnom poretku i primenjivala smrtonosnu silu nad revolucionarnim pokretima kao na primer u Indoneziji, Kolumbiji, ili Filipinima u drugoj polovini 20. veka.

Prve zvanične policijske snage u obliku kakav danas poznajemo su osnovane u 17. veku u Britaniji i Francuskoj, tačno u periodu kada su gradovi počeli da rastu a feudalizam počeo da poprima oblike tržišno orijentisane ekonomije sa brojnim zanatlijama i trgovcima u urbanim sredinama. U Severnoj Americi, policija vuče korene iz privatnih plaćeničkih grupa u 18. veku, koje su služile za hvatanje odbeglih robova iz

Afriке. Nastanak američke policije je najbolji primer uloge represivnog aparata u kapitalizmu jer je služila za obezbeđivanje sredstava za proizvodnju bogatim zemljoposjednicima, robovlasnicima. Robovi su tretirani kao integralni deo sistema proizvodnje, kao živo oruđe koje služi da u proizvodnom procesu obavlja ključni deo fizičkog rada.

U našem kontekstu, prvi zabeleženi slučaj policijskih formacija na ovim prostorima predstavljaju "panduri". Suočeni sa sve većom opasnošću od zaseda i drumskog razbojništva od strane hajduka i uskoka, Turci Osmanlije u 18. veku na području Beogradskog pašaluka uvode ustanovu pandura tako što regrutuju ljude iz potlačenih i siromašnih slojeva raje da paze na drumove i prelaze. U Vojvodini i Krajini, Srbi u Austrougarskoj takođe su organizovani od strane imperije u takozvanu "hajdučku" ili "srpsku narodnu miliciju". U oba slučaja možemo videti zajedničku odliku gde Imperija regrutuje domaće podređeno stanovništvo da služi kao policijski aparat i stane u zaštitu Carstva od odmetnika i boraca za slobodu.

Paralelno sa zvaničnim državnim represivnim aparatima, imamo i istorijski razvoj parapolicijskih formacija, koje su prvo zaživele u 19. veku u SAD-u kroz privatne "detektivske agencije" za razbijanje radničkih štrajkova. Književnik i borac za radnička prava Luj Adamič je u svojoj knjizi „Dinamit“ studiozno opisao mnoštvo slučajeva brutalne primene parapolicijskih snaga, privatnih detektivskih agencija i firmi za obezbeđenje u razbijanju radikalnog radničkog pokreta širom SAD-a. Po sličnom receptu su Musolonijeve fašističke snage, crnokošuljaši u Italiji 1920-ih vodili uličnu borbu sa anarhistima i komunistima, kao i braonkošuljaši Hitlerovih SA odreda u Nemačkoj 1930-ih.

Istorijski, parapolicijske i paravojne formacije predstavljaju oblik državnog represivnog aparata koji je delimično ili potpuno izuzet iz sistema kapitalističke pravne države i zakonodavstva. To omogućava ovim formacijama da upotrebljavaju fizičko nasilje, zastrašivanje i da čine najbrutalnije zločine

protiv radničke klase bez straha od odgovornosti ili represije, zato što su oni zapravo deo državnog represivnog aparata. Sa druge strane, ako se radnička klasa brani, ona će redovno biti hapšena, tučena i zatvarana jer se na nju dosledno primenjuju kapitalistički zakoni.

Jedna od najvećih iluzija koje nam liberalna, vladajuća ideologija svakodnevno servira je da represivni aparat treba da radi u službi naroda.

Istorija nam pokazuje da je systemska uloga represivnog aparata da štiti klasni poredak. Prema tome, ko god bio na vlasti ne može pretvoriti represivni aparat u nekakvu narodnu instituciju jer je sama njegova suština anti-narodna.

Dokle god je klasa i klasnog, kapitalističkog poretka, državni represivni aparati će postojati i igrati ključnu ulogu u održanju ovog sistema.